

ADVOKATFIRMAET

Andersen & Bache-Wiig AS

ADVOKATPRAKSIS OG EIENDOMSMEGLING - MNA

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

ADVOKAT HEIDI BACHE-WIIG (P)
ADVOKAT CÉLINE BACHE-WIIG (P)
ADVOKAT HALVOR FRIHAGEN (P)
ADVOKAT FREDRICK ANDERSEN
ADVOKAT LARS MARIUS HOLM
ADVOKAT ROBERTO ORTEGA (SPANSK)
ADVOKAT LINE JUUHL
ADVOKAT RAGNHILD TORGERSEN
ADVOKAT CATHRINE STORHAUG
ADVOKAT MARIA THERESIA THIER
ADVOKAT ANJA JONASSEN

Dette brev fremsendes per e-post til nve@nve.no

DERES REF.: 201300508

VÅR REF.: 21361/ANJ /267094

Oslo, 30. mars 2016

**HØRINGSUTTALELSE - INNERELVA KRAFTVERK, STORFJORD KOMMUNE,
TROMS FYLKE – HELLIGSKOGEN REINBEITEDISTRIKT**

Det vises til frist for høringsuttalelse den 01.04.2016.

Undertegnede bistår Helligskogen reinbeitedistrikt ved leder.

Tiltaket her er ett av seks likeartede kraftverkstiltak mot Helligskogen reinbeitedistrikt. Alle med samme høringsfrist.

Det vises til høringsuttalelse i sak nr 201001771 (Stordalen kraftverk).

Bilag 1: Høringsuttalelse 30.03.2016 fra undertegnede

Samme faktiske, rettslige anførsler og oppsummerende anførsler gjøres gjeldene i forhold til nærværende tiltak.

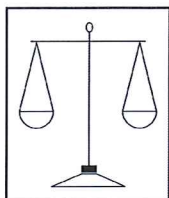
Med vennlig hilsen

Anja Jonassen
advokat

direkte linje: 92816488

e-post: jonassen@abwiig.no

Kopi: Helligskogen reinbeitedistrikt ved leder Anna Lisa Båhl, annalisabahl@gmail.com

ADVOKATFIRMAET

Andersen & Bache-Wiig AS

ADVOKATPRAKSIS OG EIENDOMSMEGLING - MNA

Bilag 1

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

ADVOKAT HEIDI BACHE-WIIG (P)
ADVOKAT CÉLINE BACHE-WIIG (P)
ADVOKAT HALVOR FRIHAGEN (P)
ADVOKAT FREDRICK ANDERSEN
ADVOKAT LARS MARIUS HOLM
ADVOKAT ROBERTO ORTEGA (SPANSK)
ADVOKAT LINE JUUHL
ADVOKAT RAGNHILD TORGERSEN
ADVOKAT CATHRINE STORHAUG
ADVOKAT MARIA THERESIA THIER
ADVOKAT ANJA JONASSEN

Dette brev fremsendes per e-post til nve@nve.no

DERES REF.: 201001771

VÅR REF.: 20118/ANJ/266770

Oslo, 30. mars 2016

HØRINGSUTTALELSE – STORDALEN KRAFTVERK, STORFJORD KOMMUNE, TROMS FYLKE – HELLIGSKOGEN REINBEITEDISTRIKT

1. Innledning

Undertegnede bistår Helligskogen reinbeitedistrikt ved leder Anna Lisa Båhl.

Det vises til Statskog Energi AS søknad om konsesjon 03.06.2015.

Helligskogen reinbeitedistrikt anmoder om at søknaden om konsesjon avslås.

2. Faktiske anførsler

Helligskogen reinbeitedistrikt er et helårs reinbeitedistrikt, og har således behov for alle beiter hele året. Historisk har reinbeitedistriktet mistet store arealer. På 1960-tallet tiltok utbyggingen, og reinbeitedistriktet mistet dessuten sine vinterbeiter i Sverige, hvoretter det ble gjort om til et helårsdistrikt slik det er i dag. Tidligere har Helligskogen reinbeitedistrikt opplevd å få være lite deltagende i beslutningsprosessene som angår deres landområder. Reinbeitedistriktets deltagere er i generasjonsskiftetmodus, og flere av de unge er svært sårbare for inngrep i reindriftens bærekraft. De avbøtende tiltakene som foreslås er ikke tilstrekkelige.

Helligskogen har minst en ung reineier, som skal overta etter forrige generasjon, som nå risikerer å falle ut på grunn av reindriften ikke blir regningssvarende etter nevnte tiltak er gjennomført.

Reinbeitedistriktet har historisk allerede har måttet tåle mange inngrep, samt at det er mange planer om inngrep som planlegges og sannsynligvis vil bli realisert. Effekten av det søkte tiltaket sammenholdt med historiske og fremtidige planlagte inngrep kommer vil medføre at reindriftens og de aktuelle reindriftnutøverenes bærekraft blir ødelagt.

I tillegg føres en offensiv kommunepolitikk mot reindriften interesser hvor det tilrettelegges for økt turisme, økt hyttebygging, utvikling av næringsliv og jordbruk.

KONTORADRESSE:
KRISTIAN AUGUSTS GT 10,
4 ETG

POSTADRESSE:
POSTBOKS 6983 ST OLAVS PL
0130 OSLO

TELEFON: 47-23 28 33 00
TELEFAX: 47-22 36 22 23
E-POST: POST@ABWIIG.NO
WEB: WWW.ABWIIG.NO/

DRIFTSKONTO: 1609.04.11911
KLIENTKONTO: 8200.02.06640
FORETAKSNR.: 946 779 164

Til sammen er det søkt om seks tiltak inkludert dette, som er følgende:

1. Innerelva kraftverk, se nye sak nr 201300508 ,
2. Paras kraftverk, se nye sak nr 201200011,
3. Økt overføring av vann Skibotn Lakva, se nye sak nr 201100944
4. Tverrdalselva, se nye sak nr 200906300
5. Rovejohka kraftverk, se nye sak nr 200901034

For øvrig skal nevnes den konsesjonsgitte 420 KV-linjen til Statnett SF. Helligskogen reinbeitedistrikt har meldt ugyldighetsinnsigelse med grunnlag i SP artikkel 27 til Alta tingrett, og spørsmålet skal etter planen behandles våren 2017 (sak nr 15-116972SKJ-ALTA). Dersom en vinner frem, er det sannsynlig at heller ingen av de nærværende søkte tiltakene kan tillates.

Effektene av nærværende tiltak, sammenholdt med andre tiltak som er søkt, tidligere og fremtidige sikre inngrep som kommer, er ikke tilstrekkelig utredet. Tilvenningseffekten er også sparsommelig utredet. Bakgrunnen er at Statens veivesens håndbok brukes som grunnlag for å vurdere effektene. Nevnte håndboks metoder er ikke tilpasset reindriften og forholdet til SP artikkel 27. Metoden tar utgangspunkt i en 0-tilstand, hvoretter den legger til grunn at en skal gjøre inngrep i jomfruelig land. Hertil følger at en skjærer bort en vurdering av effektene til historiske inngrep og andre inngrep som kommer.

Dialogen mellom reindriftsutøverne og utbyggerne har hittil i nærværende sak vært overflatisk, og monologpreget. Reinbeitedistriktet fikk enveisinformasjon om tiltaket i Stordalen ved møte 21.04.2015, men innspill fra reiene om at metoden som konsekvensrapporten bygger ikke gir hele effektbildet, har ikke blitt tatt til etterretning.

Bilag 1: Møtereferat 21.04.2015, referent advokat Anja Jonassen

Ved informasjonsmøte 08.03.2016 på Brenna Skytterhus, Hatteng i Storfjord kommune mellom NVE, eksproprietene Statskog, Troms Kraft Nett og Bekk og Strøm AS, og reindriften, opplevde reindriftsutøverne en enveis og overflatisk dialog, og at de på grunn av manglende kompetanse ikke var i stand til å imøtegå det som ble sagt.

Videre vil det understrekes at de avbøtende tiltakene som er forslått ikke er avbøtende for reindriften. En oppfordrer til at man opprettet en dialog omkring dette temaet, og går grundig til verks omkring nærværende prosjekt, de øvrige prosjektene som er søkt og ser disse i sammenheng.

3. Rettslig anførsler

Av FN konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 (SP art 27) følger at dersom reindriften ikke er økonomisk regningsvarende for minst én reineier er tiltaket ulovlig.

Av forvaltningsloven § 17 følger at før vedtaksorganet treffer vedtak skal saken opplyses. Sivilombudsmannen har i sak SOMB-2009-46 (2009 side 198), med henvisning til Grunnloven §§ 110 A, 110 B og SP art 27, fremført at det foreligger en særlig utredningsplikt i saker som angår inngrep mot reindriften.

Det vil være nødvendig at forvaltningen undersøker faktum nærmere for å kunne vurdere effektene på reindriften i forhold til SP art 27. Bestemmelsen er norsk lov, jf menneskerettighetsloven § 3, jf § 2. Dersom forvaltningen unnlater å utrede og vurdere sumeffektene kan skadevirkningen blir større enn forventet, og man kan i verste fall stå overfor et folkerettsbrudd, eventuelt et brudd på føre-var prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

I forhold til SP art 27 er det relevant å se å se hen til tiltakets omgang, og en anfører det vil være nødvendig å trekke inn de faktiske skadeeffektene som følger i interaksjon med blant annet forannevnte NVE saker nr 201300508, 201200011, 201100944, 200906300 og 200901034. I tillegg er det nødvendig å legge til saksforholdet som er tilknyttet den konsesjonsgitte 420 kv-linjen. Det bør gjøres en utredning som omfatter alle tiltakene samlet.

SP artikkel 27 forutsetter at urfolket får delta *reelt* i beslutningsprosessen, herunder fått dekket behovet for utredninger og nødvendige saksomkostninger til eget forsvar. En utredning må ha som hensikt å belyse de faktiske forholdene, som er nødvendig for myndighetene, og for et eventuelt senere domstolskjønn, for å kunne vurdere fakta opp mot SP art 27. Dersom tiltaket skal gjennomføres, skal den mest skånsomme måten velges, og en forutsetter her en god konsultasjonsordning mellom utbygger og reindriften.

Det understrekes viktigheten med å ta med reindriften i prosessen som følger, og en håper myndighetene kan bidra i prosessen slik at det blir gjennomført reelle, fornuftige og hensiktsmessige konsultasjoner med henholdsvis utbygger og myndigheter.

4. Saksomkostninger

Erfaringsmessig oppstår det i denne type saker diskusjoner med eksproprianten om dekning av reindriften rett på å få dekket saksomkostninger.

For reindriftsutøverne er det reelle behovet for å ivareta egne rettigheter allerede aktuell. Det er nødvendig å få avdekket det faktum som er relevant. Videre å sikre en tilstrekkelig utredning og dialog, for å ivareta reineierens interesser både ved tanke på avbøtende tiltak, NVEs vedtak, en eventuell klagebehandling hos OED og skjønn ved den alminnelige domstolen.

I NOU 2007:13 A Den nye sameretten punkt 13.15.1 viser Samerettsutvalget til at Staten er tilpliktet å eliminere prosessuelle hindre for urfolks adgang til å fremme sine krav og få saker

avgjort, og saksomkostninger vil være det kanskje mest iøyefallende hindret for ivaretagelse av urfolkets interesser. Samerettsutvalget konkluderer med blant annet henvisning til SP art 27 at dekning av saksomkostninger til egen advokat har sterk folkerettslig basis. Skjønnsprosessloven § 54, oreigningsloven § 15 og vassdragsloven må tolkes i harmoni med Samerettsutvalgets uttalelser og SP 27, og ved motstrid går SP 27 foran.

På denne bakgrunn vil det påstås at reell deltakelsesmulighet herfra forutsetter at eksproprianten erkjenner å dekke dennes sides omkostninger.

5. Oppsummering av anførsler

Saksbehandlingen bør stilles i bero inntil ugyldighetsinnsigelsen i Alta tingrett sak nr 15-116972SKJ-ALTA er avsagt (420 kv-linje).

Nærværende sak bør behandles sammen med nve saker nr 201300508, 201200011, 201100944, 200906300 og 200901034.

I alle tilfeller bør konsesjon nektes. Reindriftsutøvernes økonomiske bærekraft er truet, og minst en utøver vil falle bort dersom tiltaket gjennomføres. Konsekvensene er ikke utredet og det er heller ikke ført noen fornuftig og hensiktsmessig dialog med reindriftsutøverne. En reindriftsfagkyndig utredning bør bestilles på ekspropriantens regning, og reindriften ønsker en aktiv deltakelse i utarbeidelse av mandatet av denne utredningen.

Dersom tiltaket skal gjennomføres bør det gjennomføres mest mulig skånsomt og det bør være en samordning av avbøtende tiltak som ser alle tiltakene i området i sin sammenheng. En reindriftssakyndig involveres i denne prosessen. Det bør gjennomføres en grundig dialogprosess omkring avbøtende tiltak.

Eksproprianten skal dekke denne sides saksomkostninger.

Det tas forbehold om ytterligere anførsler herfra.

6. Videre fremdrift herfra

Det finnes dokumentasjon på at minst én reindriftsutøver er i fare for å miste det økonomiske grunnlaget i reindriften. Denne dokumentasjonen inneholder opplysninger som bør unntas offentlighet, og en vil legge dette frem direkte for myndighetene når reindriften skal konsulteres.

Reinbeitedistriktet har nylig hatt en travel arbeidsperiode og vil forut for en konsultasjon drøfte de forskjellige sidene av nærværende tiltak og de andre som er søkt. Det tas forbehold om flere kommentarer.

Undertegnede har denne våren stor arbeidsbelastning med skjønn, og én sak for Høyesterett. Sistnevnte er ennå ikke berammet, men kommer sannsynligvis opp tidlig høst 2016. På denne bakgrunnen tar en forbehold om at en herfra ikke vil kunne gjøre noe i saken før høsten 2016.

Dersom en planlegger befaringer og konsultasjonsmøter settes det pris på om dette planlegges i god tid i forveit.

Med vennlig hilsen

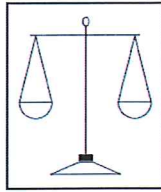

Anja Jonassen

advokat

direkte linje: 92816488

e-post: jonassen@abwiig.no

Kopi: Helligskogen reinbeitedistrikt ved leder Anna Lisa Bahl, annalisabahl@gmail.com

ADVOKATFIRMAET

Andersen & Bache-Wiig AS

ADVOKATPRAKSIS OG EIENDOMSMEGLING - MNA

Bilag 1

ADVOKAT HEIDI BACHE-WIIG (P)
ADVOKAT CÉLINE BACHE-WIIG (P)
ADVOKAT HALVOR FRIHAGEN (P)
ADVOKAT FREDRICK ANDERSEN
ADVOKAT LARS MARIUS HOLM
ADVOKAT ROBERTO ORTEGA (SPANSK)
ADVOKAT LINE JUUHL
ADVOKAT RAGNHILD TORGERSEN
ADVOKAT CATHRINE STORHAUG
ADVOKAT MARIA THERESIA THIER
ADVOKAT ANJA JONASSEN
ADV.FLM KNUT MACDONALD AURNES

M Ø T E R E F E R A T

Sted: Lyngskroa, Oteren, Troms
Dato: 21.04.2015
Tid: kl 18.00-21.00

Tilstede: *I. Eksproprianter:*

1. Kåre Rasmussen, regionsjef Region Troms, Statsskog
2. Jørgen Nerdal, Utviklingsleder, Statsskog
3. Harald Rundhaug, seniorkonsulent næringsutvikling, Statsskog Salten
4. Randi Olsen, Multiconsult Oslo – ro@multiconsult.co / mob 45 66 28 62
5. Liv I Karlsen, Paras

II. Ekspropriater fra reindriften:

Reinbeitedistrikt 19/32 T Lakselvdal – Lyngsdalen ved

6. Henrik Gaup, styreleder
7. Advokat Anja Jonassen

Helligskogen reinbeitedistrikt ved

8. Karen Inga Marit Baal, styreleder
9. Ole Thomas Baal, styremedlem
10. Advokat Anja Jonassen, Advokatfirmaet Andersen Bache-Wiig AS, Oslo

Könkämä sameby, Sverige, ved

11. Per Oluf Nutti
12. Raymond Wasara

III. Andre:

13. Janne Fl. Stormo (?), Parasmoen
14. Øyvind Kanstad, Ferskvannsbiologen AS
15. Knut M Nergård, Fylkesmanne i Troms
16. Helge Huru, Fylkesmannen i Troms
17. Per Aslaksen, Fylkesmannen i Troms
18. Øystein Ballari, Fylkesmannen i Troms
19. Astrup Carlsen, Stordalen
20. Ørjan Holm, Miljøvernforbundet
21. Sigmund Steinnes, ordfører, Storfjord kommune

KONTORADRESSE:
KRISTIAN AUGUSTS GT 10,
4 ETG

POSTADRESSE:
POSTBOKS 6983 ST OLAVS PL
0130 OSLO

TELEFON: 47-23 28 33 00
TELEFAX: 47-22 36 22 23
E-POST: POST@ABWIIG.NO
WEB: WWW.ABWIIG.NO/

DRIFTSKONTO: 1609.04.11911
KLIENKONTO: 8200.02.06640
FORETAKSNR.: 946 779 164

22. Gunnar XXX, Storfjord kommune
23. Torbjørn Løkstad, grunneier
24. Sten Nystad, Signadal elveeierlag

Det tas forbehold om rettelser og tilføyelser av deltakerlisten.

1. Saken gjaldt Stordalen kraftverk i Storfjord kommune

Møte kom i stand etter ønske fra eksproprietantene. Av møteinnkallelsen fremgår det som følger:

«Utredningsprogram for bygging av Stordalen kraftverk i Storfjord ble fastsatt av NVE den 6. februar 2014. Statskog har engasjert Multiconsult til å utarbeide konsesjonssøknaden. De ulike fagrapportene i konsekvensutredningen av prosjektet er utarbeidet av Multiconsult, Naturrestaurering AS, Ferskvannsbiologen, Ecofact og Odel. Utredningene er utført med kompetanse som konsulentene selv har innenfor fagfeltene.

Under arbeidet med fagutredningene har det vært kontakt mellom konsulentene og berørte offentlige etater, organisasjoner og lokale ressurspersoner. Arbeidet er nå kommet så langt at fagrapporten skal sammenstilles i konsesjonssøknaden. I den sammenheng ser vi det hensiktsmessig å avholde et samrådsmøte hvor Multiconsult vil gå gjennom hovedresultatene. Utover denne orienteringen om teknisk plan og skredundersøkelse vil hovedvekten bli lagt på utredninger om:

- Landskap,
- Naturmangfold (inkludert fisk)
- Reindrift
- Friluftsliv, jakt og fiske
- Kulturminner og kulturmiljø

Hensikten med samrådsmøtet er å få til en medvirkningsprosess som fanger opp evt. informasjon som ikke har kommet med i utredningene, samt synspunkter på utredningen og prosessen videre. Samrådsmøtet kommer i tillegg til de offentlige høringene og informasjonsmøtene.»

Jørgen Nerdal, Statskog, representerer eksproprietantene.

Advokat Anja Jonassen representerer Helligskogen reinbeitedistrikt og reinbeitedistrikt 19/32 Lyngdalselva – Lyngsdalen.

Randi Osen, Multiconsult, hold presentasjon av arbeidet med fagrapportene.

2. Tiltaket

Tiltaket vil bestå av deponi (160 000 m³ masse), riggområder, opprusting av 4 200 m vei med deponimasser, kraftlinje gravd ned i veien, inntak, neddemming av vann (betongdam).

Den alternative løsningen er deponi (190 000 m²), 1 300 m lengre elvestrekning, opprusting av eksisterende vei samt ny vei.

3. Reindriften

Tiltaksområdet ligger innenfor Helligskogen reinbeitedistrikt som er et helårsbeitedistrikt. Området er konvensjonsbeite med Könkämä sameby i Sverige som har kalving, oppsamlings- og trivselsbeite her. Reinbeitedistrikt 19/32T flytter gjennom området. Tiltaksområdet benyttes med andre ord hele 365 dager i året.

4. Fagrapport om reindrift

Innledningsvis presiserte Randi Osen ved Multiconsult at fagrapportenes utreder har eget ansvar for innholdet.

Multiconsult har glemt å ta med reinbeitedistrikt 19/32T Lakselvdal – Lyngsdalen. Randi Osen noterer dette.

Utreder har for reindriften brukt Statens vegvesens håndbok v 712 Konsekvensanalyser. Advokat Jonassen anførte at konsekvensutredningen slik den er i dag gir ikke et fullstendig bilde av fakta. Utredningen tar bl.a. utgangspunkt i en 0-verdi i henhold til Statens vegvesens håndbok. Reineieren mener at metodikken til Statens vegvesens håndbok ikke er tilpasset reindriften. Det kan ikke forstås dithen at reinbeitedistriktene per dags dato er inngrepsfrie og jomfruelige landområder. Det mangler en utredning av tidligere inngrep som ekspropriatene har måttet tåle, samt sumvirkningene av tidligere, nåværende og fremtidige planlagte tiltak. Verdimålinger er ikke representativt for å finne effekten av inngrepet på reinens natur som sådan og beitemønstret. I tillegg fastslår det folkerettslige aspektet at reindriften slik den eksisterer i dag er en del av vår nasjonale kulturgrunnlag og et kulturminne i seg selv. En fagrapport bør utrede fakta som er relevant for Sosiale og politiske rettigheter artikkel 27 og ILO-konvensjonen nr 169 om urfolk og stammefolk.

Reindriften ba om at utreder tilpasset metoden for reindriften.

Randi Osen noterte seg våre kommentarer.

5. Videre fremover

NVE skal avholde folkemøte.

NVE skal avgi sin innstilling.

Referent

Anja Jonassen
advokat

Dette referatet sendes til Statskog ved prosjektleder Jørgen Nerdal jne@statsskog.no.